

© FOTO'S: SHUTTERSTOCK.COM

Koester de kievit

De laatste jaren gaat de kievit sterk achteruit, maar enkele innovatieve maatregelen bieden hoop op keren van het tij. Onlangs startte het West-Vlaamse PDPO-project 'Vogelvriendelijk boeren', waarin de kievit een van de doelsoorten is. Het wil in samenwerking met West-Vlaamse landbouwers deze veelbelovende, nieuwe maatregelen uittesten in de praktijk.

Korneel Verslyppe, regiocoördinator Boeren Natuur Vlaanderen

De kievit is een van onze meest iconische 'boerenlandvogels'. Iconisch wegens hun opvallend uiterlijk, kenmerkende roep ('kioewit-witwit-kioewit') en spectaculaire vlucht. Veel landbouwers kennen deze soort goed en spotten ze tijdens het voorjaar vaak vanuit hun tractor. De kievit is een grondbroeder die voorkomt in open gebieden met een korte vegetatie en natte plekken. Oorspronkelijk was de kievit een stepevogel, maar gaandeweg ging deze soort ook broeden op vochtige wei- en hooilanden en later ook op akkerland. Voor

hun voortplanting en overleving zijn ze dus grotendeels afhankelijk van onze Vlaamse akkers en weiden.

Sterke achteruitgang

In de jaren 80 werd de kievit nog beschouwd als een algemene broedvogel in Vlaanderen en Europa, maar daarna kende de soort een sterke terugval. Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) stelde vast dat de Vlaamse populatie met maar liefst 59% achteruitging tussen 2007 en 2018. Veel nesten en kuikens gaan verloren, waardoor de kievitpopulatie

'vergrijs't. De redenen hiervoor zijn divers. Het is een combinatie van extreme weersomstandigheden zoals droogte, het verdwijnen van de nesten en kuikens door toedoen van roofdieren (vossen, roofvogels en kraaiachtigen), een tekort aan geschikte broedplaatsen, een tekort aan voedsel- en schuilplaatsen voor de kuikens en het verloren gaan van de nesten tijdens landbewerkingen of vertrapping door vee. Kievitsnesten bestaan doorgaans uit een ondiep kuiltje met wat strootjes met daarin vier eieren met een schutkleur. Daardoor vallen de nesten nauwelijks op en worden ze tijdens de voorjaarswerkzaamheden vaak onbewust en ongewild vernietigd.

Het project test beheer maatregelen op maat van de moderne landbouwpraktijk.

Landbouwers zijn sleutel tot succes

Ondanks de vele inspanningen van landbouwers via beheerovereenkomsten, deelname aan projecten, agrobegroepen of eigen initiatieven gaat de Kievit er nog steeds op achteruit – net als andere akker- en weidevogels. Daarom willen Boeren Natuur Vlaanderen en Inagro via het West-Vlaams PDPO-project 'Vogelvriendelijk boeren', samen met landbouwers, uitzoeken of er specifiek voor de Kievit beheermaatregelen ontwikkeld kunnen worden op maat van de moderne landbouwpraktijk. Vermits deze soort sterk gebonden is aan het landbouwlandschap is de rol van landbouwers in het herstel van de Kievitpopulatie essentieel. De grootste successen kunnen dus (enkel) geboekt worden door landbouwers zelf.

Veelbelovende maatregelen

Twee veelbelovende maatregelen worden de komende jaren uitgetest. Een eerste is het sparen van de Kievitsnesten tijdens de voorjaarswerkzaamheden, door de nesten te detecteren met dronetechnologie. Voorafgaand of tijdens de voorjaarswerkzaamheden screent een drone het perceel op de aanwezigheid van Kievitsnesten, waarna de gps-locaties aan de landbouwer worden doorgegeven. Een hogere efficiëntie van de dronetechnologie kan ertoe leiden dat meer nesten gespaard kunnen worden. Een tweede maatregel is de uitgestelde bewerking bij maisteelt. Maisstoppels vormen in het voorjaar een aantrekkelijke broedhabitat voor Kieviten, maar vormen een bedreiging eens de grondbewerkingen starten. Geen grondbewerkingen uit-

voeren in de leg- en broedperiode tussen 15 maart en 20 mei is een logische suggestie, maar natuurlijk niet vanzelfsprekend. Idealiter wordt dit gecombineerd met een flankerende braakstrook die een veilig toevluchtsoord moet bieden voor de Kievitskuikens, tijdens de grondbewerkingen na afloop van deze periode. Enkele proefpercelen moeten uitwijzen of deze maatregel praktisch en economisch haalbaar is. Gewasopbrengst, voederwaarde, onkruiddruk, geschikte maisrassen en de beheerkost zijn daarbij belangrijke indicatoren. Daarnaast willen we ook beleidsmatig nagaan hoe beide maatregelen in de toekomst door landbouwers ook financieel gevaloriseerd kunnen worden. Zodoende kunnen ze mee deel uitmaken van een economisch verdienmodel. Zo willen we op zoek gaan naar geschikte maatregelen die een win-winsituatie creëren voor zowel landbouw als natuur.

Geëngageerde landbouwers gezocht

Ongetwijfeld zijn er West-Vlaamse landbouwers die bereid zijn om een extra inspanning te leveren voor 'hun' Kieviten. Voor beide bovenstaande acties zijn we nog op zoek naar landbouwers die hieraan willen meewerken. Zijn er dit voorjaar Kievitsnesten op je percelen aanwezig en heb je interesse om vóór de grondbewerkingen gratis je perceel te laten screenen door een drone? Of heb je interesse om tegen een vergoeding een proefperceel aan te leggen voor het uittesten van de uitgestelde bewerkingen bij maisteelt? Neem dan contact op met Korneel Verslyppe via 0470 36 31 01 of korneel.verslyppe@boerenatuur.be. ■

De Kievit (*Vanellus vanellus*)

Grootte: 28-31 cm

Spanwijdte: 67-72 cm

Te herkennen aan: zwart-wit verenkleed, donkere groen/paarse metaalglans op de rug, opvallende kuif, korte zwarte snavel, roestbruine onderstaart.

Typische kenmerken: spectaculaire baltsvlucht met flappende bewegingen, verdedigen overdag hun nesten in groep tegen roofdieren.

Zang/roep: "kioewit-witwit-kioewit"

Trek-of standvogel: deels trekvogel, deels standvogel.

Voedsel: jaagt op zicht op ongewervelden zoals regenwormen, slakjes, spinnetjes, insecten en hun larven.

Broeden: In maart-april, 26 à 29 dagen, mannetje en vrouwtje broeden afwisselend. Broeden vaak elk jaar op dezelfde locatie.

Broedsel: één legsel per jaar – doorgaans vier eieren in ondiep kuiltje met wat strootjes – een verloren legsel wordt één keer vervangen.

Huwelijkstrouw: mannetje heeft soms meerdere vrouwtjes.

Kuikens: nestvlinders, ze verlaten direct na uitkomen het nest en gaan op zoek naar voedsel en beschutting. Ze zijn vliegvlug na 35 à 40 dagen.

